

Pr. 192/04.05.16

С.И. Д.И.

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 198
Tel. 24-36-41

Nr. 06/2-2242 din 23.05.2016

La nr. 192 din 4 mai 2016

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege pentru completarea Codului penal al Republicii Moldova nr.985/2002 (art.347/1).

Anexă: *Raportul de expertiză anticorupție – 2 file.*

Anexa raportului de expertiză – 1 filă.

Director adjunct

Cristina ȚARNĂ

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege pentru completarea Codului penal al Republicii Moldova (se completează cu art.347 cu indice 1)

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este deputat în Parlament, autor nemijlocit - deputați în Parlamentul RM, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul propune completarea Codului penal nr.985/2002 cu un articol nou (art.347/1) care incriminează denigrarea evenimentelor și obiectelor de importanță istorică – „tratarea în public, în mod denaturat, ofensiv și negativ a evenimentelor și faptelor istorice privind cel de-al II-lea război mondial, profanarea simbolurilor gloriei militare și negarea crimelor naziste și fasciste...”.

d. Suficiența argumentării. Recomandăm autorului să respecte prevederile art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, nota informativă stabilind condițiile ce au impus elaborarea proiectului și principalele prevederi, cu evidențierea elementelor noi aduse în cadrul sistemului, cu argumentarea corespunzătoare și gradul de compatibilitate a reglementărilor proiectului cu cadrul normativ național în domeniu.

Argumentarea necesității adoptării proiectului este insuficientă. Deși în cadrul notei se susține necesitatea adoptării proiectului pentru ca Republica Moldova „să se alăture” dispozițiilor Cartei Organizației Națiunilor Unite, Pactului internațional privind drepturile civile și politice și Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială – acestea sunt deja instrumente internaționale ratificate și consacrate de Republica Moldova și deja fac parte din dreptul intern al țării noastre. Carta Națiunilor Unite (1945) este în vigoare pentru Republica Moldova din 2 martie 1992, Pactul internațional privind drepturile civile și politice (1966) a fost ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.217/1990 și din 26 aprilie 1993 este în vigoare pentru Republica Moldova, iar la Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială (1965) Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului 707/1991, în vigoare din 25 februarie 1993.

Procese de la Nürnberg (1945) au avut importanță pentru dezvoltarea legislației penale internaționale, dar au fost depășite de instrumentele contemporane de prevenire a crimelor

de război și crimelor săvârșite împotriva umanității. De-a lungul timpului au mai fost înființate mai multe tribunale penale internaționale specializate (Tokio – 1946, pentru fosta Iugoslavie – 1993, Ruanda – 1994), ale căror experiență au determinat adoptarea în anul 1998 a Statutului de la Roma a Curții Penale Internaționale (numit și Tribunalul Penal Internațional) care la moment este instanța juridică internațională competentă să judece persoanele care au comis genocid, crime de război și crime împotriva umanității.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

În opinia noastră, deși autorul își propune să perfecționeze cadrul normativ penal incriminând acțiunile de „denigrare a evenimentelor și obiectelor de importanță istorică privind cel de-al II-lea război mondial”, în realitate promovează un proiect cu implicații ideologice. La momentul actual, legislația Republicii Moldova deja incriminează profanarea simbolurilor de stat (art.347 al Codului Penal nr.985/2002) și sancționează contravențional încălcarea modului de folosire a simbolurilor publice (art.322 al Codului Contravențional nr.218/2008).

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

Proiectul supus expertizei nu reglementează expres domeniul anticorupție, motiv din care compatibilitatea acestuia cu standardele internaționale anticorupție nu este evaluată. Totodată, date fiind obiecțiile expuse în acest raport cu privire la neîntrunirea rigorilor de expertiză anticorupție, considerăm proiectul insuficient compatibil cu standardele naționale anticorupție.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. La momentul examinării proiectul de lege pentru completarea Codului Penal al Republicii Moldova nr.985/2002 și nota informativă la acesta erau publicate pe site-ul Parlamentului Republicii Moldova www.parlament.md ceea ce atestă faptul că sunt întrunite cerințele impuse de prevederile art. 8-12 ale Legii nr.239-XVI/2008 privind transparența în procesul decizional.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Articol unic – Codului Penal al republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (publicat în Monitorul Oficial al republicii Moldova nr.128-129/1012 din 13 septembrie 2002), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

Articolul 347/1. Denigrarea evenimentelor și obiectelor de importanță istorică

(1) Tratarea în public, în mod denaturat, ofensiv și negativ a evenimentelor și faptelor

istorice privind cel de-al II-lea război mondial, profanarea simbolurilor gloriei militare și negarea crimelor naziste și fasciste

se pedepsește cu amendă în mărime de până la 300 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 100 la 200 de ore;

(2) Aceeași acțiune săvârșită în public de două sau mai multe persoane se pedepsește cu amendă în mărime de la 100 la 500 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 300 de ore, sau cu închisoare de până la 1 an;

(3) Acțiunile prevăzute de prezentul articol, săvârșite de o persoană cu funcție de răspundere, sau cu utilizarea mijloacelor de informare în masă se pedepsește cu amendă de la 300 la 600 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 300 la 500 de ore, sau cu închisoare, de până la 2 ani, cu privarea dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 3 ani.”

În legislația penală a Republicii Moldova nu sunt consacrate expres noțiunile de „eveniment istoric”, „obiect de importanță istorică” – ca valori consfințite prin lege. Procesul de traducere în viață a prevederilor propuse generează riscuri de extindere nejustificată a acestor noțiuni, care într-un final să genereze o reducere a drepturilor și libertăților cetățenești fundamentale. Formularea utilizată de autor este una ambiguă și care permite o interpretare extensivă, cu repercusiuni negative directe asupra procesului de realizare a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor: libertatea conștiinței (art.31 din Constituție), libertatea opiniei și a exprimării (art.32 din Constituție) și dreptul la informație (art.34 din Constituție).

În altă ordine de idei, având în vedere faptul că legiuitorul național sancționează prin infracțiuni cele mai grave încălcări ale normelor de drept, ne declarăm rezervați și în ceea ce privește respectarea principiului proporționalității durității sancțiunii în raport cu gravitatea faptei, consfințit de către art.7 al Codului penal nr.985/2002: „La aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală”.

Recomandarea: În opinia noastră, ținând cont de dublarea prevederilor proiectului cu legislația în vigoare, considerăm inoportună promovarea proiectului.

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Nu sînt identificate discreții excesive ale autorităților publice, capabile să genereze coruptibilitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea

drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

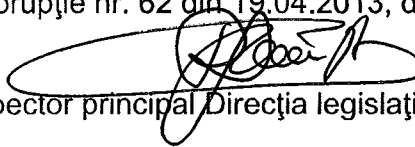
7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Roman Starașciuc
inspector principal Direcția legislație și expertiză anticorupție
20 Mai 2016

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*

**Anexa la raportul de expertiză anticorupție
asupra nivelului coruptibilității proiectului**

**de lege pentru completarea Codului penal al Republicii Moldova (se completează cu art.347 cu indice
1)**

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	<p>Articol unic – Codului Penal al republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (publicat în Monitorul Oficial al republicii Moldova nr.128-129/1012 din 13 septembrie 2002), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează: Articolul 347/1. Denigrarea evenimentelor și obiectelor de importanță istorică (1) Tratarea în public, în mod denaturat, ofensiv și negativ a evenimentelor și faptelor istorice privind cel de-al II-lea război mondial, profanarea simbolurilor gloriei militare și negarea crimelor naziste și fasciste se pedepsește cu amendă în mărime de până la 300 unități</p>	<p>Formulări cu sens neclar sau echivoc (ambiguitate semantică) Utilizarea termenilor neconsacrați în legislație / neaplicați în practică Exprimare incorectă gramatical, exprimare succesivă a mai multor idei (ambiguitate sintactică)</p>	<p>În legislația penală a Republicii Moldova nu sunt consacrate expres noțiunile de „eveniment istoric”, „obiect de importanță istorică” – ca valori consfințite prin lege. Procesul de traducere în viață a prevederilor propuse generează riscuri de extindere nejustificată a acestor noțiuni, care într-un final să genereze o reducere a drepturilor și libertăților cetățenești fundamentale. Formularea utilizată de autor este una ambiguă și care permite o interpretare extensivă, cu repercusiuni negative directe asupra procesului de realizare a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor: libertatea conștiinței (art.31 din Constituție), libertatea opiniei și a exprimării (art.32 din Constituție) și dreptul la informație (art.34 din Constituție). În altă ordine de idei, având în vedere faptul că legiuitorul național sancționează prin infracțiuni cele mai grave încălcări ale normelor de drept, ne declarăm rezervați și în ceea ce privește respectarea principiului proporționalității durității</p>	<p>În opinia noastră, ținând cont de dublarea prevederilor proiectului cu legislația în vigoare, considerăm inoportună promovarea proiectului.</p>

convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 100 la 200 de ore; (2) Aceeași acțiune săvârșită în public de două sau mai multe persoane se pedepsește cu amendă în mărime de la 100 la 500 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 300 de ore, sau cu închisoare de pînă la 1 an; (3) Acțiunile prevăzute de prezentul articol, săvârșite de o persoană cu funcție de răspundere, sau cu utilizarea mijloacelor de informare în masă se pedepsește cu amendă de la 300 la 600 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 300 la 500 de ore, sau cu închisoare, de pînă la 2 ani, cu privarea dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 3 ani.”

sanctiunii în raport cu gravitatea faptei, consfințit de către art.7 al Codului penal nr.985/2002: „La aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală”.